

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ----- 6 korona — fillér
 Félévre ----- 3 " —
 Negyedévre ----- 1 " 50
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér

Felolvas szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19 szám)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel
 Nyilttér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

A vasárnapi munkaszünetről.

Hat nap munkálkodjál és tedd meg minden dolgaidat. A hetedik napon pedig a te Urad Istened szombata vagy, ne tégy akkor semmi dolgot, se te, se fiad és leányod, se szolgálád és szolgálód, se marhád, se a jövevény, ki kapudon belül van. A mózesi törvény ezen intézkedését negyedfél évezreden át szent tiszteletben tartották az ó-szövetségben nemcsak a zsidók, hanem még több pogány nép is, melyhez a kinyilatkoztatás sugarai eljutottak, s az újszövetségben a kereszténység népei.

De az emberi ész, ha a maga útjain akar haladni, s elzárkózik Isten világossága elől, oly tévedésekbe merül, melyek veszedelmet hoznak egész népekre s nagy nemzetekre.

Isten harmadik parancsolatjának meglazulását hozta ugyan maga után a reformáció, de eltörülni ez sem törülte el. A vasárnap megszentelése, melyet a kath. egyház annyi évszázadon keresztül hiveinek lelkére kötött, szigorú kötelességévé tett, az egyház tekintélyének lerontásával nagy csorbát szenvedett az egyháztól elszakadt népek között. Csak az egy angol nép volt az, mely konzervatív hajlandóságánál fogva, a kath. ősök hagyományához ragaszkodva, a mai napig is példás lelkiismeretességgel őrizte

a vasárnap megszentelésének tiszteletben tartását.

A tizenyolcadik század hitelensége volt az, mely a vasárnap megszentelését a népek szivéből kitépte. A francia forradalom e téren is új rendet próbált behozni. Elég lesz az embernek — így gondolták — minden tizedik nap pihenőre; nem kell a nemzet erejét annyi ünnepponon a munkától elvonni. S a liberális nemzetgazdászok farizeus képpel mondogatták, minnek megfosztani azt a szegény népet minden vasárnap munkakeresetétől? Jól esik annak a szegény embernek, ha vasárnap is kereshet valamit. Persze, hogy ez a liberális humanizmus nem annyira a szegény népre gondolt, mint azokra, kik a nép munkájából gazdagodnak.

De lám az igaz tudomány csuffá tette a nacionalista bölesek okoskodásait. Az emberi szervezet tudományos tanulmányozása arra az eredményre vezetett, hogy az ember természete maga is megkívánja a hetednap pihenést. Az Isten harmadik parancsolatja tehát természeti törvényen alapszik, melyet Isten Mózes törvényében külön is kinyilatkoztatott. S aki megszegi ezt a törvényt, az vét nemcsak Isten parancsolatja ellen, hanem a természet ellen is. De természeti törvényt nem lehet büntetlenül áthágni; megszegése magában hordozza a büntetés csiráját. Így Isten harmadik

parancsának tömeges áthágása is reáuditja a népekre és a társadalomra a büntetés átkát, erkölcsi és fizikai romlást hozván maga után.

A vallástalanság, a materialisztikus gondolkodás terjedésének egyik kiváló előmozdítója az, hogy a munkásnép nagyrészenek nincs alkalma s módja lelki táplálékot magához vennie. Lélekölő egyformaságban darálja le napjait, mint egy gép, melyet fűtenek, hogy munkaerőt fejtsen ki. Hogy munkájából megpihenve, Istennek is áldozzék, hogy felsőbb rendeltetésére is gondoljon, arra a jelenlegi viszonyok között ritkán akad ideje. Természetes dolog, hogy ilyen körülmények között sok munkás szivében kihál az ember felsőbb rendeltetésének tudata; hisz van olyan, kinek arra sem jut ideje, hogy családjá körében övéinek szentelhesen néhány órát, s hogy azt a imádságot, amelyet valamikor édes anyjától tanult, gyermekének ajkairól tanulja meg újból megszeretni.

Igy lesz a vasárnap megszentelése az a talaj, ahol az anarchizmus mérget lehelő palántája felburjánzik. A társadalmi rend s nemzeti felvirágzásunk szempontjából is felette kívánatos, hogy a vasárnap megszentelése törvénynyel biztosítva legyen. A magyar törvényhozás nem is feledkezett meg egészen a vasárnapi munkaszünetről; az 1891: XIII. t.-ez. arról intéz-

TÁRCZA.

Othon.

„Ott, hol egykor gyermek-óvid töltek,
 Ott lehetsz csak újra boldog gyermek.”

Kedves Edém! A Virághegyen ülve, körülvéve a tavasz első virágaitól, hallgatva a csicseregő madarak bájos énekét, Rólad gondolkodom. Itt ülök a kis padon, melyen lezckéinket tanultuk s oly sokat ábrándoztunk a jövőről. Lent a kies völgyben mormolva halad a kristályiszta patak, melyek fodros fehér habjai közt nem egy kellemes órát töltöttünk. Amott a forrás, melynek üdítő vizétől vissza nyerted eszméletedet, midőn az „Ördög-árkán” elesuszva lezuhantál. Még most is sebesen dobog a szivem, amint arra a nagy ijedségre gondolok. Mily nagy volt az öröm, midőn arcodat meglocsoltam a forrás jéghideg vizével és Te lassanként magadhoz tértél s ábrándos kék szemeidet felnyitva hálás szeretettel néztél rám.

Tíz év telt el azóta. Küzdelmes, fáradtságos évek! Éjti, napot összetettünk, hogy

tanulmányainkat sikerrel végezzük. Te mindig az elsők közt voltál, de én sem voltam az utolsó. Büszke voltam mindig barátságodra s nagyobb örömmel töltött el a Te dicsőség, mint saját sikerem.

A mint így elmélázom a kedves multon, melyet barátságod tett még kedvesebbé, s lent magam előtt látom azt a szép kis várost, mely nekem legszebbnek, legbarátságosabbnak tűnik fel minden város közt e világon, oly boldog érzés tölt el, hogy nem tudom ébren vagyok-e, vagy csak álmodom? Itthon vagyok-e csakugyan, vagy csalfa tündér üzi velem játékát? Csakugyan teljesült-e, mire már mint kis deák gondoltam, mi után mint kispap vágyódtam s miről mint pap sem tudtam lemondani: hogy ebben a szép erdő, bérczes hegyektől körülvett bányavárosban működjem azoknak lelki üdvén, kiket gyermekkorom óta ismerni, tisztelni s szeretni tanultam meg. Mily jól esik azoknak egyben-másban szolgálatjára, tanácsára lenni, kiktől hajdan magam kértem tanácsot s kiknek szellemi fölénye előtt meghajoltunk. A munkásságnak, szorgalomnak egyik legédesebb gyümölcse, hogy azo-

kal, kik egykor magasan álltak felettünk, s kiktől, bár szerettük őket, féltünk, egyenrangúakká leszünk s velük „a barátság hangján” beszélhetünk. Derék, jó tanáraink közül egy meghalt, mások eltávoztak, de a legtöbb itt maradt. S a mint én megőriztem a tisztelet, nagyrabecsülés érzelmét irányukban, úgy ők is a régi szeretettel vannak hozzám. S ez nekem végtelenül jól esik.

Szóljak e arról, hogy öreg szüleim, édes testvéreim, kedves rokonaim, jó barátaim időnkint meglátogatnak, s jelenlétük a legkellemesebb érzelmeket keltik fel szivemben.

Ez után vágyódtam, ezért imádkoztam, s az Úr meghallgatta könyörgésemet.

Voltak ugyan pillanatok, midőn a gyermekes hiuság, fiatalkori képzelődés nagyobb működési térnek képeit állítá előmbé, de eme hű ábrándokról lassankint lemondtam, csak erről a vágyról nem tudtam, nem akartam lemondani, mivel elérhetőnek tartottam.

Az iskolában elért sikerek nem mindig biztosítják az előhaladást, a sikert az életben.*) Vannak, kik kisebb eredményeket

*) Csakhogy ebben az iskolában manapság a stréberek a világ. Szerk.

kedik, hogy az ipari munkának vasárnapokon és Szent István király napján szünetelnie kell. De ez a törvény még nagyon hiányos, igen sok kibuvója van, s nélkülözi az erkölcsi alapot, a vasárnapot inkább csak pihenő napnak tekintik, mint szent napnak.

Örömmel kell azért minden keresztényileg és humánusan gondolkozó embernek üdvözölnie azt a törekvést, mely a vasárnapi munkaszünetről intenzívebben kíván törvényes intézkedést, s e célból az 1891: XIII. t.-cz. revízióját sürgeti.

Ezt tette a Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége, mely ez értelemben a képviselőházhoz feliratot intézett. Ehhez kell csatlakoznia a magyar keresztény közvéleménynek. A magyar népnek egy életbevágó érdekéről van itt szó. Álljon melléje a keresztény Magyarország minden híve. Sürgessük ennek keresztülvitelét minden téren; támadjanak ez eszmének harcosai a parlamentben *s a törvényhatóságok termeiben.*

Mutassuk meg ezáltal is, hogy keresztények vagyunk s keresztények akarunk lenni.

Dr. Giesswein Sándor.

A megkezdett aktió.

A Magyarországi Kath. Egyesületek Országos Szövetsége a vasárnapi munkaszünet érdekében a köv. feliratot intézte a képviselőházhoz:

Tisztelt Képviselőház!

Az ember munkára van teremtve; rendeltetésének csak az tesz eleget, aki tehetőségéhez és erejéhez képest akár szellemi, akár fizikai munkát végez, s annál hasznosabb tagja a társadalomnak, annál jobban teljesíti hazafias kötelességeit, minél nagyobb munkát végez, akár szellemi, akár anyagi téren.

A túlfeszített munka azonban tönkreteszi az emberi szervezetet, korán megbénítja azokat a karokat, melyeknek a családfenntartásért dolgozniuk s ha a szükség kívánja, a haza védelmében küzdeniük kelle-

érték el a tanulásban, de most nagyobb, tekintélyesebb állást töltenek be. De nem irigylem őket, a lemondást követő csendes megnyugvásban találtam fel boldogságomat. Ez az én osztályrészem. De a Tied az előhaladást, a napról-napra való emelkedést követő tekintély, tisztelet s boldogság.

Bármennyire is óhajtanám, hogy együtt legyünk, a Te tehetőségedet ama munkakör, mi itt vár rád, nem elégítheti ki, azért örömmel nézem, mint haladsz szépen kezdett pályádon feljebb és feljebb. Azon szerencsések közé tartozol, kik nemcsak az iskola padjai közt, hanem az életiskolájában is nagy eredményt érnek el. Haladj is tovább a szédítő magaslatokig. De ha valamikor, mitől a jó Isten mentsen meg, csalódás, bánat, keserv érne, akkor jer közénk, mondj le a dicsőségről, mi tárt karokkal fogadunk, s az otthonnak kedves derüje Téged is ki fog békíteni, megvigasztalni s boldogítani. Itt kékebb az ég; zöldebb a mező; vidámabb a madárdal; csengőbb az estharang; enyhébb a szellő; szebb a kikelet; ózondusabb a lég és derültebb a kedély.

Itt enyhülést találsz s nyugalmat. „Ott,

ne; elvonja az embert erkölcsi hivatásától, megfosztja a művelődés eszközeitől s rab-szolgává alacsonyítja.

Ennek a szempontnak elhanyagolása és mellőzése rendkívül káros hatással lehet magára a nemzet életére és fejlődésére, mert a munkásosztályban tönkreteszi a vallásosságát és erkölcsi érzékét, megrontja családi életét, megszünteti a jövő nemzedékek erejét, elégedetlenséget teremt s végre az embereket az anarchizmus karjaiba tereli.

A hetedik nap munkaszünete mellett nemcsak a vallási kötelem, hanem a tudomány is hallatja szavát, miután Petenkoffer és Niemyer biologikus alapon kimutatták, hogy az emberi szervezet, de sőt még az állat is, épp úgy megkívánja a hetednapit pihenést, mint ahogy bizonyos időközben megkívánja a teljes nyugvást, az alvást.

Ennek figyelembe vételével a magyar törvényhozás csakugyan feladatának is tekintette az ipari munkások számára a vasárnapi munkaszünetet törvényvel biztosítani, midőn az 1891: XIII. törvényezikket megalkotta.

Azonban, tisztelt Képviselőház, ez a törvény a jelen alakjában nem felel meg a hozzáfűzött óhajoknak és reményeknek, mert sem elegendő erkölcsi alappal nem bír, sem a munkásosztály viszonya iránt kellő figyelemmel nem viseltetett s azonkívül megtartása megfelelő ellenőrzés alatt nem áll, miéрт is revíziója elodázhatatlan szükségletnek mutatkozik.

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége ennél fogva, az 1901. évben tartott Második Országos Katolikus Nagygyűlés megbízásából is, azon kérelemmel járul a t. Képviselőház elé, hogy az 1891: XIII. törvényezikket revízió alá venni s azt a következő pontokban módosítani, illetve kibővíteni méltóztassék:

A) A munkaszünet ne csak a vasárnapokon és Szent István király napján legyen kötelező (1. §), hanem pl. a németbirodalmi munkásvédelmező novella (Arbeiterschutznovelle 1891.) mintájára, legyen kötelező a kereszténység főbb ünnepein is; ilyenek gyanánt tekintendők legalább is: Karácsony, Újév, Úrnapja, Nagyboldogasszony és Mindszentek ünnepei.

B) A vasárnapi munkaszünet a gyár-
iparnál az eddigi 24 óra helyett (2. §) hosz-

sol egykor gyermek-évid teltek, ott lehetsz csak újra boldog gyermek, ott találhatsz fájdalomra irt.

Édes mamád szerető szíve, kedves nővéred vidám kedélye, szerető rokonaid ragaszkodása, jó ismerőseid barátsága mindent, de mindent pótol, de ezt pótolni semmi sem képes.

Ezen kis körnek a szeretete enyhe derűt, csendes békét önt a szívedre s boldoggá tesz, mire a hírnév, fény dicsőség nem képes.

Tapasztalni fogod, miként én, hogy: „Ott, hol egykor gyermek-évid teltek, ott lehetsz csak újra boldog gyermek.” Nem vágyaink teljesülése, hanem a lemondás hoz megnyugvást. „Szegény ember kevéssel beéri, vágyait, ha kevesebbre méri.”

Isten Veled! A viszontlátásig ölel barátod:

Sikarlóti.

szabittassék meg 36 órára, szombat este 6 órától hétfő reggel 6 óráig, oly kivételes esetekben, ahol ez nem eszközölhető, legyen a 24 órai szünet éjfélről éjfélig számítandó. Mert csak az ilyen munkaszünet bír egyszerűen erkölcsi értékkel, csakis ez teszi lehetővé, hogy a munkás vallási kötelemeinek megfelelően és családjá ügyeivel foglalkozhassék, míg a törvény eddigi rendelkezése csak annyi időt biztosít munkaszünetkép, hogy testi fáradságait kipihenje, vagy esetleg lankadó erejét mértéktelen élvezetekkel felizgassa.

C) A sátoros ünnepeken, ugymint: Karácsony, Husvét és Pünkösöd kettős ünnepein 48 órai munkaszünet biztosíttassék.

D) Az 1891: XIII. t.-cz. 4. §-a úgy módosíttassék, hogy azon iparnemekenél, melyeknél az ipari munka vasárnapokon is végezhető, köteles legyen az illető iparúzó ezen munkánál alkalmazott munkások olyatén felváltásáról gondoskodni, hogy a munkások minden második héten egy teljes, vagy minden héten egy fél vasárnapon, és pedig ez utóbbi esetben felváltva, délelőtt és délután munkaszünetet élvezzenek; mert a törvény jelenlegi intézkedése, mely minden hóban csak egy egész vagy két fél vasárnapot biztosít, úgy vallás-erkölcsi, mint humanitárius és egészségügyi szempontból nem nyújt kielégítő védelmet a munkás és iparos osztálynak. Azonkívül azoknak a munkásoknak a számára, kik kivételesen a vasárnapi munkára vannak szorítva, biztosítani kell a jogot, hogy a reá következő hét folyamán legalább is 24 órai munkaszünetet élvezhessenek.

E) A vasárnapi munkaszünet terjesztessék ki a kereskedelmi alkalmazottakra is, olyformán, hogy azok ne csak egy szabad délutánnal rendelkezzenek, hanem a délelőtti folyamán vallási kötelemeiknek is eleget tehessenek.

F) A mezői munkásokra nézve pedig oly módon alkalmaztassék a vasárnapi munkaszünet, hogy az istentisztelet idején a mezői munka szüneteljen.

Midőn ezen kérelmünket a tisztelt Képviselőházhoz felterjesztjük, reméljük hogy a magyar nemzet erkölcsi fellendülése és anyagi jóléte érdekében a törvényhozó testület azt becses figyelmére méltatja.

Budapest, 1902. június hó 5-én.

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége nevében:

Ifj. Zichy János gróf,
elnök.

Megdöböntő!

Most, az uborka szezon politikai eseményekben szegény napjai alatt, hajmeresztő dolgokat hoztak felszínre a hírlapok.

Az erkölcsi korrupciónak legnagyobb fokán levő egyének az érzékiségnek legundokabb fajtaival mételezik meg a magyar nemzet ifju hajtásait. A fővárosban a legijesztőbb a kép, de undorító, obszcén körülmények, Aradon is. És még mennyi helyén az országnak, amelyeket ez ideig áttetsző lepel fed, és még mily sok természetellenes bűn van, mely előbb-utóbb napfényre fog kerülni, hogy a nyilvános közmegegyezés tárgya legyen.

A társadalom pirul köztudatra jött szögyene felett. — Az anyák jajveszékének, az apák tombolának, a nép gyűléseket rendez és agyonütéssel fenyegeti a gonoszokat, izgat a nagyurak ellen, mint a kik szerinte elkövetői a gyalázatosságoknak. Pedig fájdalom! kőmives, szabólegények között stb. sem sokkal

kisebb a szennyes lelkek perzentje, mint a nagyurak között. A nép vénei és bölcsői tanácsokat osztogatnak a kifakadt sebek begyógyítására. Olvastam azokat és nem elégitettek ki engem. Dr. Porosz is, ugymint Tóth Béla inkább a felületen járnak. Tóth Béla mélyebb ugyan Porosznál, de ő sem elég mély. Az ő ajánlatuk csak flastrom a sebre. Lehet, hogy egy két sebet ez behégyesíthet, de mit ér az, ha a vér romlott, újabb fekélyek támadnak. Azért kell megtisztítani, megfrissíteni, ez a radikális kúra.

A vértisztításnak két főkélléke van: az üde levegő és az ésszerű táplálkozás. Ugyde az a szellemi táplálék, melyet a mai modern ember magához vesz, egészségtelen és szennyes maga az edény is, a melyet ajkaihoz emel: megvesztegetett, elvtelen lapok, Zóla-féle regények, frivol szindarabok, nuditásokat mutató képek, Istent tagadó bölcséleti vagy tudományos munkákból táplálkozik a jelenlegi társadalom. És az a zsidó liberális légkör, a melyben mozgunk, elfojtja az idealizmust, az élet nemesebb felfogását, az emberben az egész jellem kialakulását, az erkölcsi és kötelesség érzetet, s csak az anyagelviséget, az érzékiséget, az önzést és élvezetvágyat növeli. Mutasd meg, mivel táplálkozol és milyen légkörben vagy és én megmondom, mennyit érsz — így szól egy kiváló orvos. Nos, világos, hogy a mai világ-felfogás és táplálkozási rendszer mellett nem sokat ér az emberben a szellemi rész. Nem esoda tehát, hogyha a legnagyobb brutálitásokra ragadtatja magát az emberben az állapot.

Szegény szülők, szemétek fényét, szívetek legdrágább kincsét, ha nem nevelitek keresztény szellemben, istenfélelemben, ha nem fejlesztitek benne a becsület és kötelességérzetet, akkor a mai társadalom előbb vagy utóbb megmételtyezi őket. Mindenesetre előbb mint utóbb akkor, ha ti magatok vezetitek a frivol darabokat előadó színházakba, nem ügyeltek olvasmányaira, ott hagyjátok őket a cselédek társaságában és főleg, ha ti magatok mutattok nekik rossz példát.

Recept egy bankistának.

A Szatmár és Vidéke lapjaink mult heti számában „Egy bankista” aláírással vezérezik jelent meg, melynek írója rossz néven vette tőlünk, hogy Bartha Miklósnak, kapcsolatban a máramarosi uzsorával, az alispáni jelentésből vett adatai alapján ezt a kifejezést használtuk: „akkor aztán ne csudálkozzék Bartha Miklós, ha a szatmári pénzüintézetek csak 14 százalékra dolgoznak”.

Az alispán maga mondja így. Valószínűnek tartjuk, hogy nem a kisujjából szopta, ha hivatalos alispáni jelentésében ki merte mondani ezt az igazságot. Ott nem lehet játszani. Reánk nézve azonban teljesen mellékes. Mi az alispánnal nem konferáltunk azóta sem, mert van a kezünkben elegendő anyag, mely a szatmári pénzüintézetek méltatlan eljárását és elbánásait a segélyre szorult néppel szemben elég bőségesen fogja megvilágítani.

Félreértés kikerülése végett előrebocsátjuk, hogy mi a pénzüintézeteket humanus missiót teljesítő faktoroknak szeretjük tekinteni, melyeknek nem az volna a hivatásuk, hogy minél nagyobb osztalékra kacsingassanak, hanem hogy megszorult embertársaiknak, nem az ő károsodásukkal ugyan, de csekélyebb anyagi haszon mellett is védelmet és segílyt nyujtsanak.

A legtöbb pénzüintézet azonban téveszti szem elől ezt a magasztos hivatást, les mint

keselyű az áldozatára, hogy melyik pillanatban csavarja ki a nyakát. Szóval nagyon sok pénzüintézet emberbaráti kötelmei ellenére sakter kés lett olyan egyének kezében, akiknek a szemében a zseb az elsőrangú potentát mindenkifelett.

Mi azt hisszük, hogy általánosságban szólva az „Egy bankista” is egyetért e tekintetben velünk.

Lehetetlenségnek tartjuk, hogy egy pénzüintézeti embernek, a ki épen ott van a tűz körül, ne legyen tudomása olyan visszaélésekről, melyeken maga is megbotránkozott, jóllehet, ha talán nem épen az ő pénzüintézeténél követettek el.

Mi nem tudjuk, ki az az „Egy bankista”, nem is járunk utána, nem is vagyunk kíváncsiak rá. Hogyha azonban csakugyan nem volnának bővebb információi, és a pénzüintézeteket mind azon az eszményi magaslaton képzelné, melyen az övé tényleg csakugyan állhat, hát akkor szolgálunk egy pár adattal, mely ebből a feltevéséből alaposan ki fogja gyógyítani, dacára az általa hangoztatott alaptalan vádjainknak.

Kezünkben van egy váltó, de kívánatra keritünk akár ezeret, hol egy szatmárvármegyei bank 3 hónapos leszámítás mellett (és ez nem kivétel, rendszerint így történik), 8 százalékra 1187 korona után 5 korona 94 fillér kezelési költséget számít, azonfelül 60 fillért nyomtatvány és bélyeg fejében. Ez az érintett váltó után éven át 26 korona 16 fillérre rug, mely kizárólag a pénzüintézet illeti. Hogy világosabban szóljunk 10 2 százalék. Ehhez járul a váltóbélyeg, mely minden esetben 80 fillért tesz ki, tehát éven át 3 korona 40 fillért. Ez ugyan már nem a pénzüintézeté, de az adóst ez is mindenesetre terheli.

A 14 százalékot tehát ezen az alapon számítva egy kicsike híján csakugyan kiüti. Pedig itt a legnormálisabb, a rendes eljárásról van szó.

Beüt azonban a nem rendes eljárás, különösen a kisebb összegű váltóknál, ahol pedig a népnek épen a szegényebb eleme van sujtva. Rövid terminusokkal, ha nem is óvatolás, de ügyvédi felszólítás mellett megkezdődik a zaklatás, mikor aztán annak a szegény embernek az 50—60 koronás váltójáért, mert kifizetni nem bírja, a távolabbi falukból is be kell fáradni a pénzüintézet hatalmas direktorához és esetleg egy hónapi halasztást nagy instanciára kikunyorálni. Ha még akkor sem volna elegendő pénze, ismétlődik az eset. Tessék kiszámítani, hogy hány százalék ez.

Láttunk egy másik váltót, kívánatra fel tudjuk mutatni, mely a folyó évben 245 szám alatt számítottatott le. 2200 koronáról szól, január 18-án kebeleztetett be, július 18-án lett leszámítolva tehát épen egy fél esztendő. És ez után a váltó után kamat fejében bevettek 100 korona 62 fillért. Megjegyezzük, hogy kamat fejében, és a váltón is nyilván ki van tüntetve, hogy a kamat (tessék jól érteni) 9 százalék. A bevett összeg pedig 9 százaléknál is valamivel többre megy. Ez már uzsora. Mert a törvény megengedi ugyan, hogy 8 százalékgig szedhetnek kamatot, de 9 nincs a paragrafusban. Tessék hozzászámolni az akcidenziákat, mi nem érünk most rá, illetve undort keltő ránk nézve az eset.

A specialiter vett szatmárvárosi pénzüintézetek közül a nagy takarékpénztár 6 százalékra számítja le az 1000 koronás és azon felül való váltókat. A többi 7-re, 7 és félre, a 200 koronán aluli váltókat 8 százalékra. A lejárát rendszerint 4 hónapos, kezelési

költséget nem számítanak, hanem nyomtatványra és bélyegekre igen, de csak a törvény által megengedett összeget. Tessék ezt jól megérteni, nem azt mondjuk, hogy törvényellenesen cselekszenek, de azt igen, hogy nem humanusan, mert itt is épen a szegényebb néposztály van érzékenyebben sujtva, mely 200 koronát, vagy azon aluli váltót is kénytelen felvenni, hogy szükségleteit fedezhesse. De az „Egy bankista” megmondja, hogy miért történik ez. Saját szavaival akarunk élni. „Mert a 8 százalékos kamattal alkalmazása mellett is oly csekély a haszon, hogy alig fedezi a kezelési költséget. Tehát itt is csak a haszon? Persze, az ilyen váltóknál ki van zárva a telepítés.

Szerintünk épen az ilyen kisebb összegű váltókat kellene a legolcsóbb kamatra leszámítolni. Itt teljesítenének pénzüintézetünk valóban emberbaráti missiót, mert aki ilyen kisebb összegű kölcsönt vesz fel és nem is tudja egyszerre kifizetni, az már csakugyan szegény ember. Annyival inkább tehetné ezt az „Egy bankista” pénzüintézet, mert saját bevallása szerint ilyen nálok nagyon csekély számmal fordul elő, tehát a részvényesekre nagy károsodással nem járna még abban az esetben sem, ha az egész tőke oda vész. Ez azonban ki van zárva, mert köztudomás szerint a váltókat több ember is aláírja. Megtehetné ezt, és meg is kellene tenni nemcsak az „Egy bankista” szatmárvárosi pénzüintézetének, ahol — tudniillik nálunk — 12, 14, sőt nagyobb százalékkal is szokták zárni az osztalék évi mérlegét, hanem valamennyinek, hogy ott segítsenek legjobban, ahol legnagyobb a baj.

Aztán még egy szót. Manapság nagyon olcsók a pénzüviszonyok. Maga az Osztrák Magyar Bank 3, vagy 3 1/2 százalékra számított. Ebben részesülnek telepítés folytán a mi pénzüintézetünk. Dupla nyereséget pedig szedni, azt tartjuk, elég sok.

Lehet ugyan, hogy az a 12, 14 perzentos osztalék alább hagyna akkor valamivel. Sőt még az sem bizonyos, mert pénzüintézeteket akkor mindenesetre sokkal nagyobb számmal vennék igénybe, mint különben. Így fordulnak inkább fáz olcsóbb törlesztéses bankokhoz. A magyar közmondás pedig azt tartja, hogy jobb a sűrű krajczár, mint a ritka forint.

Több körülményre ez alkalommal nem akarunk kiterjeszkedni. Azt hisszük, elég tárgyilagosak voltunk, mert személyeskedni nem is akarunk. Vegye be ezeket az „Egy bankista” receptnek és ha esetleg olyan befolyása van a dolgok menetére, hogy szavának az illetékes körökben is akkora sulya van, mint a pénzüintézetek körében általa képzelt, a Szatmár és Vidéke hasábjain hangoztatott vezérezik hatásának, működjük közre, hogy valamivel még kevesebb haszon mellett a különben is jó kondícióban lévő részvényesek megkárosítása nélkül a szegényebb anyagi körülmények között levő nép sorsán legalább annyira-amennyire enyhítve legyen.

Városi közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága tegnapelőtt délután tartotta meg augusztus havi rendes közgyűlését Pap Géza polgármester elnöklése mellett. A közgyűlés iránt oly lanyha volt az érdeklődés, minőt kevésszer lehet tapasztalni a bizottsági tagok részéről. Bizonyára a nagy dologidő meg a fürdőidény tartotta vissza a meg nem jelent tagokat.

A polgármester havi jelentését *Kőrösmezey* főjegyző olvasta fel. E jelentésnek nevezetesebb pontjai voltak: az Árpád-utcai árok betömésére, illetve betoncsatornával való ellátására az árlejtést kihirdette a tanács. A Csokonay-utczán végig húzódó árok munkálatára vonatkozólag a mérnöki hivatal utasítva lett, hogy annak terveit és költségvetését készítse el. A Kossuth-kert mélyebben fekvő részeit a gyakori esőzés miatt a víz oly nagy mennyiségben borította el, hogy az ott felállított szélmotor az összegyűlt vizet nem volt képes levezetni. Eszélmotort 3-4 lóerejű motorral fogják kieserélni. A víz által elborított területeknek újból való berendezését mihamarább meg fogják kezdeni.

A cs. és kir. 12. huszárezred pótkeretének városunkba való helyezése kétséges lett, mert a katonai hatóság oly kevés százalékot ajánlott fel évi bér gyanánt, hogy a város károsodása nélkül ezen összegért a 217612 koronát igénylő építkezésbe nem lehet belemenni.

A tagosítás ügye rohamos lépésekkel közeledik a megoldás felé s a jövő hónapban végleges megoldást nyer.

Kovács Leó bizottsági tag a polgármesteri jelentés tudomásul vétele után interpellált a városban létező, idegen nyelven irt czégtáblák eltávolítása ügyében. Ebben az ügyben már interpellált egyszer Kovács Leó. Akkor interpellációjának meg lett az óhajtott sikere, mert a polgármester hivatkozva a városi szabályrendelet egyik szakaszára, szigorú intézkedést tétetett a kapitányi hivatal által az idegen nyelvű feliratok eltávolítására.

Kovács Leó mostani interpellációjában azt kérdezte a polgármestertől, hogy van az, hogy a megtett szigorú intézkedés dacára több az idegen nyelvű felirat, mint ezelőtt volt. *Pap Géza* polgármester erre azt a választ adta, hogy az izraelita hitközség és az érdekeltek felek a meghozott intézkedés ellen panaszszal fordultak a belügyminiszterhez, ki a hatóságnak ezen intézkedését hatályon kívül helyezte. Leiratában azt mondja a miniszter, hogy azokat a héber betűkkel írott czégtáblákat használhatják az orthodox zsidók, kik hitközségüktől engedélyt nyernek, mert ezen hirdetések magyar nyelven, magyar felirással nem lehet helyettesíteni, mert nincs reá megfelelő magyar szó. A választ interpelláló nem vette tudomásul. A közgyűlés elfogadta.

A szatmár-hegy piac előtti 4 méter széles előteret a város átveszi s annak fenntartásáról gondoskodik. Ha a hegyi vasutnak e területre valamikor szüksége lesz, a területet e vasut céljaira a város átfogja adni.

Schöberl Ferencz főispáni irnoknak 200 korona segélyt szavaztak meg.

A zugiskolákra vonatkozólag a közgyűlés már elfogadott egy szabályrendeletet. Ez a szabályrendelet jóváhagyás végett a miniszter elé került. A miniszter ezen szabályrendeletet nem fogadta el, hanem e helyett egy, a miniszterium által kidolgozott szabályrendeletet küldött le a városnak elfogadás végett. A zugiskolákra vonatkozó ezen miniszteri szabályrendelet végeredményében ugyanazt, sőt még többet is tartalmaz, mint az, melyet a törvényhatóság alkotott.

Az esküdtek alaprajstromának egybeállítására a múlt évben megválasztott bizalmi férfiakat küldötte ki a közgyűlés.

A július havi adó elő- és leírásokat tudomásul vették.

A város meghívása folytán az országos tüzoltó kongresszus 1904. évben városunkban lesz megtartva. Ennek költségeire 4000 koronát szavaztak meg s főszámvető utasítva lett, hogy ezen összeget az 1903. és 1904. évi költségvetésbe illeszse be.

Az egyházi földek után kivetett ártéri költségekre vonatkozólag azt a határozatot hozta a közgyűlés, hogy az ártéri költségeket azok fizessék, kik az egyházi földek haszonélvezetét bírják.

A Kossuth-kerti gőzfürdőnél a mosó konyha és szárító kamarából egy egészségi szempontból nagyon is szükséges hidegvíz gyógyhelyiséget készített a város, úgy hogy ezen helyiség felállítására fordított összeg kamatának fizetése alól az ottani bérlőt felmenti.

A szatmár vármegyei löverseny egyletnek löversenydíjra 800 koronát szavaztak meg.

Kossuth Lajos születésének 100 éves évfordulóját, meg fogja ünnepelni a törvényhatóság. Az ünnepséget egy, a törvényhatóság kebeléből alakított népes bizottság a *Kölcsey-körrel* együtt fogja rendezni.

A népiünnepély programja.

Lapunk más helyén említve van, hogy a tüzoltó egyesület szeptember elején tizezredik őrsege alkalmából népiünnepélyt rendez. Az ünnepélynek ügyesen összeállított programja a következőleg szól:

Szeptember 6-án.

I.

- Este 8 órakor a 10.000-ik őrseg alkalmából társas vacsora a Kossuth-kertben,
- este 9-10 óráig dísztakarodó lámpionokkal a jól szervezett tüzoltó zenekartól,
- ugyanekkor fényes kivilágítása a „Pannonia” tűzjelző toronynak.

Szeptember 7-én.

- Reggel 6 órakor ébresztő a tüzoltó zenekartól,
- fél két órakor a tüzoltóság kivonulása a Kossuth-kertbe zenekari kísérettel,
- isteni tiszteleten való részvétel 7 órakor a r. k. székesegyházban, 9 órakor a szatmári ev. ref. templomban.

II.

Délután 4 órakor veszi kezdetét a népiünnepély.

A Kossuth-kert alkalmas helyein láthatók lesznek:

- Barnum czirkusz.
- Óriási körkép Feszty Árpád nyomán, ábrázolja a tüzoltók kivonulását és élet-halálra vivott mentési munkáját a „Konkordia” malom égésénél.
- Ósbudavára „Tarka szinpaddal” *Göre Gábor* közreműködésével.
- A zene pavillonban (a dombon) nagy hangverseny a tüzoltó zenekar és *Bunkó Vince* zenekarának közreműködésével.

III.

A játszótéren tartatnak meg a versenyek.

A versenyeket megelőzi a paraszt lakodalom diszfelvonulása és a lakodalmi ünnep lefolyása, továbbá a kerékpáros virágkorzó.

Ezután következnek a versenyek.

- Zsákfutás.
 - Pózna mászás.
 - Óriási lepényevés.
 - A legnagyobb orruak versenye.
 - A nagy kezűek versenye.
- } Értékes
} díjakkal
- Birok verseny. A győző egy hizott dísznócskát nyer.
 - Szépség verseny. A nyertes Holland fényképésznél díjtalanul lefényképeztetik és 6 drb. kürtös kalácsot kap.
 - Táncverseny. A legjobb tánczos tájtékipipát, a legjobb tánczosnő selyem kendőt kap.
 - Szerencse halászat, hol mindenki kipróbálhatja szerencsésjét.
 - Léggömb felengedése. Ki bármelyik léggömbön felszáll, 100 K. kap aranyban.

Ökör-sütés, melynek elfogyasztásában mindenki résztvehet, míg el nem fogy; jó lesz, ha a résztvevni akarók kenyeret, kést és álkendőt is hoznak magukkal.

V.

Végül a Kossuth-kerti tavon soha még itt nem látott látványos tüzi játék Konstantinápolyból és szerpentin táncz.

A kertben hajóhinták, késdobálás, köröndök, lazikonyhák, látványos sátrak, *Paprika* Janesi színház lesz felállítva, a kert pedig utcai jambó énekesek fogják bejárni. Lesz nagy világposta levelezés, viharágyuzás, konfetti és szerpentin dobálás, phonograph, kinematograph. stb. stb. stb.

Este két táncz helyiség áll a közönség rendelkezésére, egyik a régi lövészkeri területen, a másik a kioszkban.

A népiünnepély további részleteiről egy a szükséghez képest megjelenő „Tüz” című ujság fogja a nagyközönséget tájékoztatni.

Belépő díj: személyenként 50 fillér, gyermek-jegy 30 fillér.

Hirek.

Személyi hír. Ó méltósága a püspök ur még pár hétig óhajta igénybe venni a fürdőkurát, azért hazaérkezése még bizonytalan időre halasztást szenved. A székesegyházban dr. *Schlauch* Lőrincz biboros püspök lelkiüdvéért csak a püspök ur visszatérte után lesz a gyászmise megtartva, mert személyesen akarja végezni. *Lessenyey* Ferencz dr. kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő tegnap délután a zólyommegyei Szliács fürdőről, hol fürdőkurát használt, hazaérkezett városunkba.

Negyven éves áldozár. *Lédeczy* Adorján tövisfalvi plébános a múlt héten töltötte be áldozópapságának negyvenedik évfordulóját. A templomban ez alkalomból ünnepély volt, melyen nemcsak híveinek nagy sokasága tüntette ki megjelenésével szeretett lelkipásztort, de úgy szólván az egész község lakossága részt vett valláskülönbség nélkül, még a szomszéd falvakból is igen sokan jelentek meg.

Tanári kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kovács* Gergelyt, a helybeli kir. kath. főgymnasium helyettes tanárát, a IX. fizetési osztály 2. fokozatának megfelelő illetményekkel rendes tanárrá nevezte ki.

Esküvő. *Köröskényi* Miklós fővárosi pénztisztviselő, szombaton esküdtött örök

Budapesti elsőrangú pénzügyintézetnél

olcsó törlesztéses kölcsön kapható **600 koronától a legmagasabb összegig**, első és második helyen **a legrövidebb idő alatt**, oly kedvezményekkel, hogy az **adós elhalálozásával tartozása kileg bej. cég Ssatmártt, Árpád-utca 20. sz. irodájában. Telefon 16. Minden kedden Fehérgyarmaton is.**

hűséget Nagy Anna kisasszonynak, *Jékey* Ilona urnő kedves leányának. A polgári esküvő Lázáriban, az egyházi Pusztá-Darócson ment végbe, mely után az örömanya házában fényes lakoma volt.

Szilágy ünnepe. Szilágy vármegye közönsége hazánk dicső emlékü fiának, a nagy *Wesselényi* Miklósnak Zilahon felállított szobrát szept. 18-án fogja leleplezni. Ez ünnepélyre meghívta vármegyénk közönségét is. Nagy László alispán körlevélben szólítja azért fel a várm. bizottsági tagokat, hogy a megyének az ünnepélyen leendő képviseltetése czéljából sziveskedjenek résztvenni és ebbeli szándékukat legkésőbb augusztus 20-ig tudassák az alispánnal, hogy a rendező bizottságot kellő időben értesíthesse a küldöttség tagjainak számáról. Városunk képviselőtársaságának legutóbbi tanácsulása határozata szerint *Pap Géza* polgármester vagy helyettese fog az ünnepélyen megjelenni.

Gyászír. Özv. bánhegyesi *Kulin* Ádámné szül. bánhegyesi *Kulin* Antónia életének 75-ik évében végelgyengülés következtében Tiszabecsen elhunyt. — Borosjenői *Krasznay* István kir. törvényszéki bíró 9 éves kis leánykája, *Gizike* e hó 7-én esteli 10 órakor Erdődön elhunyt. A kis halottat városunkba szállították, s e hó 9-én délután 5 órakor a hidontuli sirkertben helyezték örök nyugalomra. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Borosjenői *Krasznay* István mint édes atyja, ugy a maga, valamint az alantirottak és az összes rokonság nevében is fájdalmas szívvel tudatja, a forrón szeretett gyermek, unoka, unokahug és rokonnak borosjenői *Krasznay Gizikének* Erdődön 1902. év augusztus hó 7-én, este 10 órakor életének 9-ik évében történt csendes elhunytát. Az örök világosság fényeskedjék neki! Özv. Trócsányi *Kohányi* Kálmánné szül. Fehérvári *Stefánia* mint nagyanyja. Nagyenyedi *Egry* Istvánné szül. *Kohányi Gizella* mint nagynénje. Nagyenyedi *Egry* István mint nagybátyja.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Frank* József debreczeni törvényszéki írnokot a szatmárnémeti törvényszékhez irodatisztnek nevezte ki.

Tanítónő választás. Az ev. ref. felsőbb leányiskolához a távozó *Tamassy* Ilona tanítónő helyére az igazgató tanács szombaton tartott ülésében *Winter* Sára losonci tanítónőt választotta meg.

Hymen. *Gondi* József debreczeni képezői tanár hátfőn esküdött örök hűséget *Koós* Ottilia tanítónőnek, özv. *Koós* Györgyné urnő leányának városunkban — *Mattaszkovszky* Károly, vasuti tiszt Budapesten, jegyet váltott városunkban özv. *Unger* Frigyesné leányával, *Hermin* kisasszonnyal.

Dónát-bucusu. A múlt vasárnap volt a hegyen megtartva a Dónát-bucusu. Az idő szép volt, kirándulók azonban félannyian sem voltak, mint a múlt évben. A kis vasut bevétel is jóval kevesebb volt, mint a múlt évi Dónát-napján, pedig most jóval nagyobb a viteldij mint akkor volt. Nem jobb a sűrű garas, mint a ritka forint?

Ünnepi lakoma. *Kovács* Béla kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő a király születésnapján fényes lakomát fog adni nevetlenfalui kastélyában a nála időző *Halász* *Ferencz* min. osztálytanácsos tiszteletére. E lakomára a törvényhatóság tagjai közül számosan vannak meghíva.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Miklós* Györgyöt a nagybányai bányaigazgatóság mellé rendelt számvétséghez pénzügyi szám-tisztte nevezte ki.

A tizezredik őrőség. Önkéntes tűzoltó egyesületünk szeptember elején tartja meg a tizezredik őrőseget. Ezt a nevezetes aktust jubiláris ünnepséggel kívánja összekapcsolni, melynek jövedelmét a mentőkocsi költségeinek fodezésére szánta. Már előre felhívjuk a közönség figyelmét, hogy minél nagyobb mértékben érdeklődjék ezen ugy szólván nélkülözhetlen egyesület iránt, mely örökösök és város polgárainak vagyona és álmai felett.

Gyászír. *Komáromi* Miklós, Beregszász városának több évtized óta tiszti orvosa, e hó 8-án, életének 59-ik, boldog házasságának 26-ik évében elhalt. Hült tetemeit e hó 9-én délután 5 órakor helyezték örök nyugalomra. — *Keresztyn* Sándor a Lónyay Gábor-féle uradalom volt tisztartója életének 75-ik évében Darócson elhunyt. — *Fodor* *Papp* Sándorné, szül. *Szatmáry* Klára e hó 10-én reggeli 3 órakor, életének 62-ik, boldog házasságának 42-ik évében Mikolában rövid szenvedés után elhunyt.

Párba hivatott hivatalfőnök. Az ungvári kir. pénzügyigazgatóságnál az elmúlt héten *Tábor* Péter, a közszeretel- és tiszteletben álló pénzügyigazgató-helyettes teljesítette a főnöki teendőket. E közben *Móricz* pénzügyigazgatói titkárnak szemrehányást tett egyes ügyek késedelmes elintézéséért, a mit *Móricz* magára nézve sértőnek tartott, s ezért e hó 9-én két zemplénmegyei ismert párba hivatott hivatalfőnök által provokáltatni óhajtott a h. pénzügyigazgatót, aki azonban — és igen helyesen — sem elégtételt, sem magyarázatot nem adott, hanem e helyett az egész ügyet a felsőbb hatóságnak bejelentette.

Szerencséhezó vonatkésés. *Frank* *Ferencz*, a tiszta-ujlaki gazdasági-bank főkönyvelője, egy szerencsés véletlen folytán menekült meg a villámütés által okozott biztos haláltól. Igazgatója ugyanis e hó 3-ikán hivatalos ügyben Szatmárra küldte, honnan este tíz órakor kellett volna visszatérnie, az ugyanakkor induló vonatról azonban lekésset. Időközben Ujlakon óriási vihar dühöngött, villám-villámot követett, úgy hogy a város hajnali három óráig valóságos fényárban uszott. Egyik villám a gazdasági banknak éppen azon szobájába esapott, hol *Frank* *Ferencz* lakik, mely ennek következtében néhány pillanat alatt lángba borult és rövid idő alatt az egész épületet elhamvasztotta, csak a takarékpénztár helyiségei maradtak meg.

Az őszi hadgyakorlatok. Az idén az őszi nagy hadgyakorlatok Szepes vármegye területén lesznek megtartva, melyen a közös hadsereg VI. hadtestének kötelékébe tartozó ezredek fognak résztvenni. A megállapított katonai terv szerint aug. 27. és 31. közt lesznek a dandárgyakorlatok Lőcse és Szepesváralja közt, szept. 1. és 10. közt hadosztálygyakorlatok lesznek Lőcse, Csütörtök-hely, Poprád és Késmárk határában és végül szept. 11. és 13. közt időben az egész hadtest gyakorlatai lesznek, ahol a 15. hadosztály szemben fog állani a 27. hadosztályal Igló, Poprád, és Késmárk határában. Az őszi hadgyakorlatokon részt fognak venni az 5, 25, 34, 60, 65, 66, 67, és 85. sz. gyalogezredek, a 6. lovasdandár a 6. tüzérdandár, a 10, 12 és 18. huszárezredek, a VI. ezred tüzérezrede és a 16. és 18. hadosztály tüzérezredei. Szeptember hó 14-én lesz a lefúvás.

Helyettesítés. *Árokháty* Vilmos községi bíró betegsége következtében a községi bíróság ideiglenes vezetésével a polgármester *Ferencz* Ágoston I. ső aljegyzőt bizta meg.

Mulatság Szatmárhegyen. A Szatmárhegyen nyaraló ifjak karöltve a szatmári fiatalisággal jólsikerült mulatságot rendeztek a hegy-piaczi váróterem helyiségében. A mulatság igen kedélyes és fesztelen volt mindvégig, s a jelen voltak a legkellemesebb hangulatban töltötték az időt a hajnali órákig Oláh Feri zenekarának közreműködése mellett. Jelen voltak: Asszonyok: Bakó Lajosné, Boros Ilona, Visky Károlyné, Dr. Halász Lajosné, Jenei Györgyné, Kótai Lajosné, Madzsar Károlyné, Unger Gusztávné, Dr. Vajay Károlyné. Leányok: Bakó Gizike, Dávid nővérek (F.-gyarmat.) Jenei Erzsike, Mariska, Kornélia, Kótai Mariska, Koós Otília és Ella, Unger Luiza és Margit, Visky Klára stb.

Tűzoltó kongresszus. Holnap kezdődik Egerben a tűzoltó-egyesületek országos kongresszusa, melyen a mi egyesületünk *Tankóczy* Gyula főparancsnok vezetésével 5 taggal lesz képviselve. A küldöttség a ma esteli vonattal utazik el. A kongresszus 6 napig tart. *Szell* Kálmán miniszterelnök, kit szintén meghívtak ez alkalomból, levélben tudatta, hogy nem vehet ugyan személyesen részt, de a tűzoltóságnak minden méltányos és üdvös kívánságát teljes erejével támogatni fogja. Hogy a kongresszus sikeres működést fog kifejteni, már azon körülményből is sejthető, hogy olyan védnököket nyert meg ügyének, mint *Samassa* József-érsek, *Kállay* főispán és *Pánthy* nagyprépost.

Hetenkint három térszene. A honvéd dandárparancsnokság igen előzékeny intézkedést tett. Minthogy ugyanis honvédszenekarunk ugy az ezredösszpontosítás, mint a hadgyakorlatok alkalmával több ideig távol van városunktól s így a közönség nélkülözni kénytelen a már megszokott és nagy népszerűségnek örvendő katonazenét, elrendelte, hogy ezentul hetenkint háromszor, vasárnap, kedden és csütörtökön tartassék térszene. Így a közönség kárpótolva lesz.

Megrendszabályozott bérkocsisok. Mint-hogy a bérkocsisok ugy lovak, mint felszerelés tekintetében egy pár kivételével nagyon is elhanyagolt állapotban voltak, a helyettes főkapitány elrendelte, hogy két hónapi záros határidő alatt minden bérkocsitulajdonos köteles fogatait a közönség igényeinek megfelelő módon ugy jó lovakkal, mint tisztességes felszereléssel ellátni. Egyuttal szigoruan eltiltotta az iszákosságot, s meghagyta, hogy a tulajdonosok csak oly kocsisokat alkalmazhatnak, akik józanéletűek, s nem vesélyeztetik a rájuk bízott utasok életét. Az erélyes fellépésnek máris van foganatja sokkal jobb karban levő fogatokat láthatunk, mint ennekelőtte.

Eljegyzés. *Fülöp* Péter vitkai s. jegyző f. hó 9-én váltott jegyet Mező Károly polgártársunk, szatmári lakos kedves leányával, Amáliával. — *Turóczy* Péter, pátyodi megválasztott róm. kath. kántor-tanító, ki az elmúlt iskolai évben a helybeli kir. kath. tanítóképzőben jó eredménnyel végezte tanulmányait, — eljegyezte *Márkus* Mihály madarászi gör. kath. kántor-tanítónak kedves és szeretetre méltó leányát, Mariskát. —

A Szamos áldozata. Vasárnap délután a vasuti hidnál fürdőzött *György* József szabóinas, daczára a múlt héten épen ott történt szerencsétlenségnek. Egyszer csak elragadta az ár, összezsáptak feje felett a hullámok, s nyomtalanul eltűnt. Holttestét még ez ideig nem sikerült kifogni.

Vihar, jégeső. Ugy látszik, hogy erről már állandó rovatot kell ezután tartani, mert alig fordul elő hét, melyen egy kis

jégfelhő látogatást ne tegyen nálunk. Szombaton már déltájban sötét fellegek kezdtek tornyosulni a láthatáron, délután 3 óra körül szerencsésen meg is érkeztek hozzánk. Jöttükben erős szélvihar kísérte őket, végre megeredt a zápor s mintegy negyedóraig tartó aprószemű sűrű jégesővel boldogított bennünket.

A tisztaság érdekében. Az utcának állandó tisztántartása végett a h. főkapitány úgy intézkedett, hogy két ember egész nap folytonosan az utcai szemét eltávolításával foglalkozzék. Kívánatos ennek az intézkedésnek szigorú végrehajtása, szükség esetén kiterjesztése személyszaporítással is, mert valóban néha egyes helyek valóságos szemétdomb gyanánt éktelenkedtek.

Gyújtogató villám. A hétfő éjszakai vihar alatt villám csapott le Pátyod közelében egyik ottani bérlő gazdaságán levő juh-hodályba, mely azonnal lángra lobbant s rövid idő alatt a melléképületekkel elhamvadt. A kár érzékeny, mivel az épületekből megmenteni semmit nem lehetett.

Véres boszu. Hétfőn délután a vágóhid mellett levő peczértelepen több munkás megátamodott egy *Szakács* Anna nevű napszámosnőt, kire már régebbi idő óta haragszának. Dulakodás közben a napszámosok egyike késével elmeteszte *Szakács* Annának a torkát, aki sebébe valószínűleg bele fog halni. A gyilkos elmenekült, nem is lehet tudni, ki volt a tettes. A rendőrség most nyomozza. A sebesültet a kórházban ápolják.

Tartalékosok bevonulása. Honvéd helyőrségünk tartalékos tisztjei és legénysége tegnap vonultak be a 35 napi őszi fegyvergyakorlatra. E hó 24-ig az állomáson maradnak. 25-én reggel fognak indulni Kassa felé. 9 tiszt, 1 segédorvos és 3 tiszthelyettes megy velök. Sok kitartást és szerencsés visszaérkezést kívánunk nekik.

A sertésvásár betiltva. Minthogy városunk belterületén egy udvarban a sertésvész megállapított, a h. főkapitány a sertés vásárok megtartását úgy Szatmáron, mint Szatmárhegyen betiltotta; tehát e város határából sertések további rendeletig ki nem hajthatók s a helybeli eladás is csak azonnali leolásra történhetik.

Vakmerő banditák. A Szaniszló melletti erdős helyen két betyár huzódott meg, s tartja rettegésben a lakosságot. Revolverrel is fel vannak fegyverkezve. A múlt nap egy gazda kiment füvet kaszálni, fel is rakott egy csomót a szekére, ott hagyta a tarisznyáját is, aztán tovább kaszált. Az egyik betyár a szekérhez huzódott s a tarisznyával el akart illanni, az ember azonban észrevette, utána sietett. Erre letette a tarisznyát, s mikor a gazda odaért s fel akarta emelni, rásütötte fegyverét. A golyó horzsolta ugyan a gazda oldalát, de nem sebezte meg. Egy másik embernek a lovát vették el, egy asszonynak szintén utját állották s elvették tőle az ételt, melylyel munkában levő férjéhez igyekezett. Csudálatos, hogy épen Szaniszlón történik ez, ahol pedig esendőőrök van, és közvetlen a falu mellett a vasuti állomás közelében üthettek tanyát ezek a jómadarak. Az a gyanu, hogy körülbelül szökött katonák.

Jubileum. Jaulus és társa budapesti cég, mint a *Haasenstein és Wogler* hirdetési iroda magyarországi vezérképviselője, a napokban ünnepli fennállásának huszonötödik évfordulóját; e jeles cég büszkeséggel tekintet vissza negyedszázados eredményes működésére. *Ábel József L.*, ki a cégnek megalapítása óta vezetője, működésével a közönség bizalmát teljesen megnyerte, és mind széle-

sebb körökben terjesztve a hirdetési üzletet, az általa képviselt világcég hírnevét nemcsak hogy megővta, hanem emelte is. *Ábel József L.* a cég jelenleg egyedüli tulajdonosa általános szeretetnek és becsülésnek örvend úgy a hirdető közönség, mint a zurnalisztika körében és mindenki bizalommal fordul a vezetése alatt álló intézményhez.

Országos molnárkongresszus. Folyó évi szeptember hó 7. és 8. napján tartatik meg Budapesten az országos molnárkongresszus az alábbi tárgysorozattal: 1. A kongresszus ünnepélyes megnyitása szeptember 7-én (vasárnap) a Royal-szálloda dísztermében délelőtt 9 órakor. 2. Javaslat és tanácskozás az egyöntetű vámolárról. 3. A porlás — páholás — százalékának egyöntetű megállapítása. 4. A kocsizás (csuvarozás, őrlendő gabona összehordása) megszüntetése a tisztességtelen verseny törvényének keretében. Délután 2 órakor közös ebéd a Royal-szálloda földszinti nagy éttermében. Hétfőn, szeptember 8. (Kisasszony nap) d. e. 9 órakor: 5. A molnárság gyakorlásának képesítéshez kötése a jövőben. 6. Telepengedélyek esetleges és lehető korlátozása. 7. Molnáriskola és szaktanfolyamok. 8. A vízjogi törvény revíziója malomipari szempontból. 9. Tarifális, biztositási és adózási visszasságok. 10. Kapcsolat a hazai kereskedelmi malmokkal és közgazdasági tényezőkkel. 11. Vasárnapi munkaszünet kérdése. Délután monstre-küldöttségek tisztelgése a közgazdasági miniszter uraknál. *Országos Molnáregyesület* megalkotása csak akkor vétetik fel a programba, ha azt a kongresszus kívánja. Az érdekelt malomtulajdonosok és bérlők felkéretnek, hogy a „Molnárok Lapja” czimére, (Budapest, VII, Kerepesi-ut 50.) *mielőbb tudassák*, hogy biztosan megjelennek-e és egyuttal tudassák az indulási vasuti állomást is, hogy a kedvezményes vasuti menetjegy váltásra jogosító és kongresszusi tagsági igazolványt idejekorán megkapják, mert azt külön ki kell állítani. A budapesti szállodákban az igazolvány felmutatása mellett 20% árengedményt kapnak a kongresszusi tagok és más mindenféle kedvezményről is gondoskodva van, hogy a Budapestre való utazás olcsó és kellemes legyen. Reméljük, hogy minden hazai érdekelt fél meg fog azon jelenni, aki a kongresszus hasznát fel tudja fogni. Tagsági díj nincsen.

Lótenyésztési jutalomdíjosztás lesz f. évi szeptember hó 8-án d. e. 10 órakor Nagykárolyban a vásártéren, mely alkalommal a következő államdíjak lesznek kitűzve: Sikerült, ez évben ellett csikóval bemutatott anyakanczák számára, melyek jól ápolt egészséges és erőteljes állapotban vannak, öröklő hibáktól mentek s jó tenyészkancaikkal kellékeivel bírnak: első díj 80, második díj 60, harmadik díj 40, negyedik díj 20, ötödik díj 18, hatodik díj 16, hetedik díj 14, nyolcadik díj 12 korona. Négy éves, egészséges, jól táplált és ápolt, öröklő hibáktól ment kanczaesikók számára, melyeket a tulajdonos gazda maga nevelt és állami vagy fedezettési igazolvánnyal ellátott mén által folyó évben fedezettett és 3 éves kanczaesikók számára, melyek kitűnő tenyészképességet ígérnek: négy évesnek első díj 50 korona, második díj 40 korona, három évesnek harmadik díj 30 korona, negyedik díj 10 korona, ötödik díj 10 korona. Pályázhat minden szatmárvármegyei tenyésztő, ha községlőjárói bizonyítvánnyal igazolni tudja, hogy az ez évben ellett csikóval bemutatott anyakancza már az ellés előtt sajátja volt,

vagy pedig, hogy a kiállított négy és három éves kanczaesikó egy, az ellés idejekor birtokában volt anyaállattól származik és általa neveltetett, a négy éveseknél a fedezettési-jegy is előmutatandó. Megjegyeztetik azonban, hogy pénzjutalomban csak földműves tenyésztők (kisgazdák) részesülhetnek. A pályázatból csak angol telivér lovak vannak kizárva. A bemutatott lovak megbírlása, valamint az odaitelt díjak kiosztása is egy, e végre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a helyszínén fog eszközöltetni. Hogy a díjosztó-bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén *Nagykárolyban* a rendőrkapitányi hivatalnál jelentkezni, hol további utasítást nyerend. Kelt Nagykárolyban, 1902. július hó 25-én. *Sváiczzer Gábor* vármegyei lótenyésztési bizottsági elnök, *Nagy László* alispán.

Festett borok felismerése. A mesterségesen festett borok a természetes színüektől leggyezyerűbben a következő módon különböztethetők meg: A vörös borból egy csöppet krétára csöppentenek. Ha természetes a színe, a krétán a folt csakhamar elhalványul s csak zöldes-violás színt mutat. A festett bornál a folt erősen vörös, barna vagy viola marad sok ideig. A fehér bort összerázzák egy kis üvegben tojásfehérjével, azután itatóspapíron átszűrjük. Ha a bor természetes, az átmenő folyadék színtelen lesz, a festett bornál pedig sárgás-színű.

Felhívjuk a birtokos-osztály figyelmét Neuschloss Testvérek szatmári cégnek lapunk mai számában közölt hirdetésére. A cég megbízhatósága folytán ajánljuk gazdáinknak, hogy ezen kedvezményes kölesönt vegyék igénybe.

Ügyes varrónő, ki szakmáját teljesen érti, ajánlkozik naponta házakhoz járni. Czím megtudható a kiadóhivatalban.

Terményárak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt.	kr.	frt.	kr.
T. buza ó	6	10	6	15
Γ buza uj	6	10	6	20
Kétszeres	—	—	—	—
Rozs	6	10	6	20
Árpa	4	10	4	20
Zab	5	—	5	10
Tengeri	5	10	5	15
Kása	8	—	8	25
Fehér paszuly	6	—	—	—
Tarka "	4	50	—	—
Szilva	18	—	19	—
" füstölt	—	—	—	—
Repeze	1	20	1	—
Krumpli zsákja	1	40	1	50

Hirdetmény.

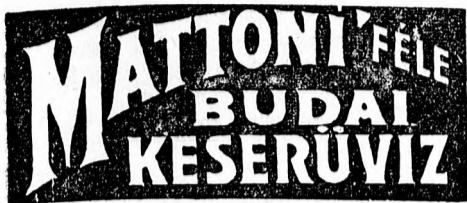
A Turterebes és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezetébe egy

jó családból való fiu

tanulóul felvétetik.

Értekezhetni a fogyasztási szövetkezetnél **Turterebesen.**

Nyiltter. *)

legjobb hajtószer.

Kapható:

minden gyógyszerertárban és fűszerkereskedésben.

*) E rovat alatt közöltekt nem felelős a Szork

Tóth Albert

KÉPPESTÉSZETI SZOBRASZATI, OLTÁR ÉPÍTÉSI ÉS ARANYOZÓ MŰTERME

SZATMÁRON,

Készíték oltárokat, szószékeket szentsirokat Lurdesi barlangokat és aekonosztásokat. Régi oltárok aranyozását *kitisztitom* és *kijavítom*. Továbbá műtermemben készitek szent **szobrokat** mindenféle nagyságban és kivitelben u. m. *fából műköből és gypszből*. Festek oltárképeket, *templommenyezetet, stáció és zászló képeket* művészi kivitelben. Festek mindenféle felekezeti templomokat. Továbbá *termeket, épületeket, szobákat*, elvállalok mindennemű *mázoló munkát, tapetázást, czimer és czégfestést, czégerítést* mindenféle aranyozást *üveg, czég, tábla festését* és tükörfényű *aranyozását*, a legjutányosabb árakban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A munka megtekintésénél utiköltséget nem számítok fel.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu első rendü

hasáb bükk és gyertyán

vegyesen, köbméterje

6 korona

1 kis kocsi (10 köbméter) vételnél 57 korona 50 fillér,

1 nagy kocsi (20 köbméter) vételnél 115 korona.

házhoz szállítva.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél. Szatmár, Deáktér 24 sz. (Takarék-pénztári épület).

!! Kitünő !!

Szamárhurut, köhögés, rekedtség, elnyálkásodás stb. ellen legjobb és minden versenyt kizár a Tamásy-féle növény-czukorka,

mely kapható: nálam, mint készítőnél, továbbá Unger Ulmann és Bossin József urak gyógyszerertárban, Mertz István, Lövinger József, Szücs József, Roóz Mihály, Molnár Mihály és Kálmán Mór (Németi) urak fűszerüzletében.

1 doboz ára 20 kr.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készitek: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.

Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi Bakcsy Domokos, orvos-fogorvos.

és szárviz.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Telefon 85. Helyi 1 kor. órtekü vásárlás már helybe szállítva.

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybell megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvételt értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
frt.	kr.	frt.	kr.
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko. debreczeni páros	80
" " Sertés "	52	1 ko. Lengyel kolbász	76
" " Borju "	56	" " Sonka kolbász	80
" " Bárány "	—	" " krakói "	80
" " Juh "	—	" " Krinolin "	80
" " Friss háj olvasztani	56	60 Parizer "	80
" " szalona "	52	56 Máj sajt "	80
" " " bőr nélkü "	56	" " Disznófej sajt "	64
" " Friss kolbász bors-	100	pár Virsli tormás	4
" " fok. czitr. "	60	pár frankfurti "	8
" " Friss zsir "	68	100 drb. Salvaládó "	4
1 ko. Szalámi	180	1 ko. Sonka páczolt	1
" " füst. magyar kolb.	80		

Tisztelettel BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Legnagyobb raktár

teljesen felszerelt *szüretelési* és *pinczegazdászati* eszközökben. Gyári áron szállít kitünő szerkezetü

„Mabille“ rendszerü borsajtókat,

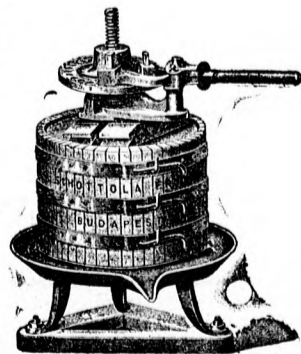
mely rendkívül csekély erőszükséglet mellett meglepő eredményt képes felmutatni. Magas nyomásu és folyton működő *sajtókat*, munkaképesség 12 óra alatt 15.000 klogram szőlő.

Legjobb szerkezetü szőlőzuzók, gyümölessajtók, borszivattyu, erjesztő edények.

Nagy választék a legfinomabb *szőlőszedő* és *válogató ollókban*.

SCHOTTOLA ERNÖNÉL, Budapest, szőlő és pinczegazdászati osztálya VI. Andrássy ut 2.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve!

LAPUNK KIADÓHIVATALA UTJÁN MEGRENDELHETŐ
CSEKÉLY HAVI RÉSZLETFIZETÉS MELLETT.

Franklin társulat kiadása.

Magyar remekírók

A magyar irodalom főbb művei.

A magyar nemzeti irodalom kincsesházát képezi a Magyar Remekírók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyetlen egyöntetű összkiadásának ára 55 kötetben, diszes vászonkötésben **220** korona.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKÍRŐK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

MINDEN REMEKÍRŐ MUNKÁIT EGY KIVÁLÓ MAGYAR ÍRÓ LÁTJA EL BEVEZETŐ MÉLTATÁSSAL ÉS ÉLETRAJZZAL.

KEDVEZMÉNY A MAGYAR REMEKÍRŐK MEGRENDELŐINEK.

Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják Ez az egyedüli teljes magyar Shakspeare, Petőfi, Arany Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekírók-nak.

Magyar Remekírók első 5 kötete (I.-sor.) már megjelent; félévenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspeare színművel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhetők meg a Rendelőlap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a Heti Szemle kiadóhivatalához.

Ezekon kívül benn lesz a **MAGYAR REMEKÍRŐK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzseny Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István, gr.; Teleki László gr., Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Néphalladák, Kuruczoköltészet

RENDELŐ-LAP.

A Heti Szemle kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs.-tól** Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

a) A „Magyar Remekírók” 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel. b) A „Magyar Remekírók” és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel. c) A „Magyar Remekírók” és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben. d) A „Magyar Remekírók” Shakspeare nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapesten fizetendő mindaddig, míg a mű teljes vételére kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a pórtóköltéség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételére esedékes válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

PÁSKUJ IMRE

Szépességi gyepen fehérített len-vásznak, damaszk asztal- és ágyneműk gyári árakban, valamint szepes-iglói pamutvásznak és sifonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék.

HAZAI IPARCSARNOKA
SZATMÁRON.

Saját készítményű fehérneműim az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért milleniumi éremmel kitüntetve.

Női, férfi, leány- és fiu-fehérneműk gyára.

Nagy raktár a híres pécsi keptyűkből, női derékfűzőkből (Miederekből), nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esernyők, nyakendők, gallérok, kézelők stb.

Székelgyőldi és bánáti házi iparczikkek. Szőltés női és férfi mosókel, mék, minden fajtájú divatos női ruhakelmék, reverendaanyagok férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keptyűk, budai és székesfehérvári kékfestő és minden színű divatos cretonok, vollek, zefrek és battistok; kalotaszegi „varrottások”, bánáti e. -zékely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matraczok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben a legrövidebb idő alatt készítettnek.

Női és férfi ruhák és fehérneműk varratását vállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüsszel, Bologna, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapucni. mok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben Szövetek méter számra is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után a lesón szállítatnak.

○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen ésbérmentve. ○○○